

Український державний лісотехнічний університет

НАУКОВИЙ ВІСНИК

ЗБІРНИК НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ПРАЦЬ

Підп. до друку 28.12.00. Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. др. арк. 19.75. Ум. фарбо-відб. 20.00. Облік.-вид-арк. 20.13. Тираж 250 прим.
Зам. № 75/2000

Видавець: Редакційно-видавничий центр УкрДЛТУ
79057, м. Львів, вул. Генерала Чупринки, 103
Тел./факс: (0322) 97-17-65

Заснований в 1994 р.

Випуск 10.3

Львів – 2000

ЗБІРНИК НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ПРАЦЬ

НАУКОВИЙ ВІСНИК: Охорона біорізноманіття: теоретичні та прикладні аспекти / Збірник науково-технічних праць. – Львів: УкрДЛТУ. – 2000. – Вип. 10.3. – 316 с.

Збірник публікує науково-технічні праці співробітників вищих навчальних закладів України, науковців з-за кордону, а також спеціалістів лісового і дерево-обробного комплексу, присвячених різним аспектам освітянських проблем та наукових досліджень, передового досвіду і впровадження у виробництво здобутих результатів.

Призначений для наукових працівників, аспірантів, інженерів галузі, викладачів вузів коледжів і технікумів, студентів старших курсів.

Рекомендовано до друку Вченою Радою УкрДЛТУ (протокол №11 від 28.12.2000 р.). У збірнику висвітлюється стан та визначаються перспективи розвитку досліджень та практичної діяльності у напрямі охорони біорізноманіття

Головний редактор : д.т.н., професор Д.Л. Дудюк
Заступник головного редактора: к.т.н., доцент Ю.І. Грицюк

Редакційна колегія:

д.е.н., професор	Ю.Ю. Туниця	– голова редколегії	
д.б.н., професор	Г.Т. Криницький	– заступник голови редколегії	
д.т.н., професор	П.В. Білей	д.е.н., професор	М.В. Римар
д.т.н., професор	Н.І. Библюк	д.с.-г.н., професор	В.П. Рябчук
д.е.н., професор	В.Я. Гуменюк	д.е.н., професор	І.М. Синякевич
д.т.н., професор	В.М. Голубець	д.б.н., професор	П.Р. Третяк
д.с.-г.н., професор	М.М. Гузь	д.е.н., професор	О.І. Фурдичко
д.с.-г.н., професор	В.П. Кучерявий	д.с.-г.н., професор	Є.І. Цурик
д.т.н., професор	В.М. Максимів	д.е.н., професор	Г.С. Шевченко
д.е.н., професор	О.Е. Оксанич	д.т.н., професор	Т.М. Шкіря

Літературний редактор : В.В. Дудок
Відповідальний секретар : П.С. Гнатів
Секретар : Л.М. Петрова
Комп'ютерне макетування : І.М. Пацура
Художній редактор : Ю.П. Кантаровський

Адреса редакції:
79057, м. Львів-57, вул. Ген.Чупринки, 103/54, УкрДЛТУ
Тел.: 39-06-95, 39-06-74; Email: nv@forest.lviv.ua

ЗМІСТ

<i>ПЕРЕДМОВА</i>	7
ПРОБЛЕМА БІОРИЗНОМАНІТТЯ – ТРАДИЦІЇ І ПРІОРИТЕТИ	
<i>Делеган І.В., Шидловський І.В, Павлюк Р.С.</i> ПРОФЕСОР БЕНЕДИКТ ДИБОВСЬКИЙ	11
<i>Білоус В.І.</i> ДО ІСТОРІЇ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ	15
<i>Третяк П.Р.</i> СВІТОВЕ БІОРИЗНОМАНІТТЯ: ІНТЕГРАЦІЯ ЗНАНЬ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	20
<i>Яценко П.Т.</i> ПРО ПОТРЕБУ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕРЕЖІ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ ВОЛИНСЬКОГО ПОЛІССЯ	29
<i>Делеган І.В.</i> ОХОРОНА РІЗНОМАНІТТЯ МИСЛИВСЬКИХ ТВАРИН: ПРАВОВІ АСПЕКТИ	34
ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОХОРОНА ЛІСОВИХ ЕКОСИСТЕМ	
<i>Копій Л.І.</i> РОЛЬ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ У СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УМОВАХ ВОЛИНСЬКОЇ ВИСОЧИНИ	40
<i>Малиновський А.К.</i> ФЛОРОЦЕНОТИП ШИРОКОЛИСТЯНИХ ЛІСІВ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ	44
<i>Парпан Т.В.</i> БІОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЯЛИЦІ БІЛОЇ У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ ТА В УКРАЇНІ	54
<i>Калинович Н.О.</i> ПАЛІНОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ РОСЛИННОГО ПОКРИВУ ВЕРХНЬОДНІСТРОВСЬКОЇ РІВНИНИ В ГОЛОЦЕНІ	69
<i>Пацура І.М., Третяк П.Р.</i> БУКОВІ ЛІСИ В ГОРГАНАХ	75
<i>Петрова Л.М.</i> РОСЛИННІСТЬ ЛАНДШАФТНОГО ЗАКАЗНИКА "МОРШИНСЬКИЙ"	80
<i>Цурик Є.І.</i> СПЕЦИФІКА СТРУКТУРИ ТА ДИНАМІКИ БУКОВИХ ПРАЛІСІВ КАРПАТ	87

Дебринюк Ю.М., Юрків З.М. ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ МОДРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ В УМОВАХ РОЗТОЧЧЯ-ОПІЛЛЯ	94
Лук'янчук Н.Г. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПІДНАМЕТОВОГО РОСЛИННОГО ПОКРИВУ В СОСНОВИХ ЛІСАХ РОЗТОЧЧЯ ТА ЙОГО ОХОРОНА	104
Козаровський І.І. ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ СМЕРЕКИ У ВОЛОГОМУ СМЕРЕКОВОМУ СУБОРІ ГОРІАН	112
Черневий Ю.І., Король М.М., Коваль Л.М. ВПЛИВ ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ СИСТЕМ ГОЛОВНОГО ЛІСОКОРИСТУВАННЯ НА ПРОЦЕСИ ЛІСОВІДНОВЛЕННЯ В БОЛЕХІВСЬКОМУ ДЕРЖЛІСГОСПІ	117
Мандзюк В.Б. ФАКТИЧНА І ПОТЕНЦІЙНО МОЖЛИВА ПРОДУКТИВНІСТЬ НАСАДЖЕНЬ СВИЖОГО ДУБОВО-СОСНОВОГО СУБОРУ В УМОВАХ МАЛОГО ПОЛІССЯ	121
Іваницький С.М. ОПТИМІЗАЦІЯ ЛІСИСТОСТІ В АГРОЛАНДШАФТАХ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ	127
ПІДСУМКИ АДАПТАЦІЇ РОСЛИН НА ЛЬВІВЩИНІ	
Третяк П.Р., Гнатів П.С., Щербина М.О. ДЕНДРОФЛОРА БОТАНІЧНИХ САДІВ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ ЛЬВІВЩИНИ	133
Мазепа М.Г., Ган Т.В., Артемовська Д.В. КОЛЕКЦІЯ ДЕНДРАРІО БОТАНІЧНОГО САДУ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ЛІСОТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	157
Івченко А.І., Мельник А.С., Брошко Є.С., Гринюк Ю.Г. КОЛЕКЦІЯ ДЕНДРОФЛОРИ АРБОРЕТУМУ БОТАНІЧНОГО САДУ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ЛІСОТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	161
Єфремова О.О., Лискович З.М., Демкович О.Й., Павлюк Г.М., Мелешко І.Г. РЕЗУЛЬТАТИ ІНТРОДУКЦІЇ ОКРЕМИХ ВИДІВ ТРАВ'ЯНИСТОЇ ФЛОРИ КАРПАТ У ЛЬВОВІ	168
Горбенко Н.Є., Козуліна Т.О. ДЕРЕВНІ ЛІАНИ ЛИЧАКІВСЬКОГО ЦВИНТАРЯ	175
Івченко А.І. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОВИДОВОЇ МІНЛИВОСТІ ДУБА ЧЕРВОНОГО	177
Шляхта Я.М. ДЕНДРОФЛОРА М. ДРОГОБИЧА ТА ЇЇ ЗБАГАЧЕННЯ	186

Гнатів П.С., Артемовська Д.В. ВУГЛЕВОДНИЙ МЕТАБОЛІЗМ ЛИСТКІВ У ЗВ'ЯЗКУ З МІНЕРАЛЬНИМ ЖИВЛЕННЯМ ДЕРЕВ У ДЕГРАДОВАНОМУ ДОВКІЛЛІ	192
Гнатів П.С. СЕЗОННА ДИНАМІКА МЕТАБОЛІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ЛИСТКІВ ДЕРЕВНИХ ПОРІД У АНТРОПОГЕНІЗОВАНОМУ ЕКОЛОГІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	201
Данчук О.Т. ЗНАЧЕННЯ ІНТРОДУКЦІЇ ДЕРЕВНИХ ПОРІД ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	211
РЕЗУЛЬТАТИ ОРИГІНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	
Кобів Ю.Й. ПОПУЛЯЦІЙНО-ОНТОГЕНЕТИЧНІ ПОКАЗНИКИ, БІОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА PEDICULARIS OEDERI VANH (SCROPHULARIACEAE) У ЧОРНОГОРІ	217
Дмитрах Р.І. ВНУТРІШНЬОПОПУЛЯЦІЙНИЙ ПОЛІМОРФІЗМ ВИДІВ РІЗНОСТАТЕВИХ РОСЛИН	226
Василишина В.М. МІНЛИВІСТЬ МОРФОЛОГІЧНИХ ОЗНАК І НАСІННЄВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ SYMPHYTUM CORDATOW WALDST. ET KIT. EX WILLD. В УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТАХ	232
Пірко Я.В. ПОПУЛЯЦІЙНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СОСНИ ГІРСЬКОЇ ТА СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНДЕКСУ ФОРМИ ШИШКИ	237
Стрямець Г.В. СВІТЛО І ТЕПЛО ЯК ФАКТОРИ ПЛОДОНОШЕННЯ ДИКОРΟΣЛИХ ДІВ (НА ПРИКЛАДІ РОДУ RUBUS L.)	240
Олексюк П.С. ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕКОРАТИВНИХ ФОРМ ТА СОРТІВ ВИДІВ ЛОМІНІС В ОЗЕЛЕНЕННЯ	243
Марискевич О.Г., Шпаківська І.М. БІОТИЧНА АКТИВНІСТЬ ҐРУНТІВ У БУКОВИХ ПРАЛІСАХ БОРЖАВИ (СХІДНІ КАРПАТИ)	245
Царик І.Й. ТЕМНІ ДЕСТРУКЦІЇ МЕРТВИХ РОСЛИННИХ РЕШТОК В ПЕРВИННИХ І АНТРОПОГЕННО ЗМІНЕНИХ УГРУПОВАННЯХ СОСНИ МУГО (PINUS MUGO TURRA)	249

Яценко П.Т. НОВІ ЛОКАЛІТЕТИ РІДКІСНИХ ВИДІВ ФЛОРИ НА ЗАХІДНОМУ ПОЛІССІ	252
Марутяк С.Б. ФОРМУВАННЯ ЦЕНОТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ГАЗОНІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ОСОБЛИВОСТЕЙ ХІМІЧНОГО СКЛАДУ ГРУНТУ	260
Гузій А.І. ПРОСТОРОВО-ТИПОЛОГІЧНА СТРУКТУРА НАСЕЛЕННЯ ПТАХІВ ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ У ГНІЗДОВИЙ ПЕРІОД	269
Базюк І.В. НОВА ЗНАХІДКА MUTINUS CANINUS FR. В УКРАЇНСЬКОМУ РОЗТОЧЧІ	272
Іванець О.Р. БЮЦЕНОТИЧНІ КОМПЛЕКСИ ЗООПЛАНКТОНУ В УМОВАХ АНТРОПОГЕННОГО ВПЛИВУ	275
Решетило О.С. СТАТЕВА СТРУКТУРА ПОПУЛЯЦІЙ КУМОК (BOMBINA) В УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТАХ	279
Капрус І.Я. НОГОХВІСТКИ (COLLEMBOLA) ЛІСОВИХ І ЛУЧНО- СТЕПОВИХ ЕКОСИСТЕМ МЕДОБОРІВ	283
Козловський М.П. НЕМАТОДОФАУНА ДУБОВИХ ЛІСІВ ВЕРХІВ'Я БАСЕЙНУ ДНІСТРА	292
Бондаренко В.Д., Хоєцький П.Б. ПРО СТАН ТА СТРАТЕГІЮ ВІДТВОРЕННЯ ПОПУЛЯЦІЙ ВЕЛИКИХ ССАВЦІВ	298
Олейнюк О.Р. КОМПЛЕКСНИЙ БЛАГОУСТРІЙ ВНУТРІКВАРТАЛЬНИХ ДВОРИКІВ В ЩІЛЬНІЙ ЗАБУДОВІ ІСТОРИЧНОЇ ЧАСТИНИ ЛЬВОВА З ВИКОРИСТАННЯМ ТІНЕВИТРИВАЛИХ ТА ТІНЕЛЮБИВИХ РОСЛИН (НА ПРИКЛАДІ ПЛОЩІ РИНОК)	304
Імшенецька Н.А. ВИРІШЕННЯ ОКРЕМИХ ЗАВДАНЬ ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ ЗА ДОПОМОГОЮ СИСТЕМИ АВТОМАТИЗОВАНОГО ПРОЕКТУВАННЯ AUTOCAD®	307

ПЕРЕДМОВА

Протиріччя між природою, її різноманітністю і людиною зародилося ще у доісторичні часи. За висловом Jean Fourmentin-Guilbert у праці „XXI вік — вік біології“ (1999) людина відрізняється від інших видів живих істот, зокрема і тим, що постійно шукає засобів впливу на оточуюче її середовище. Отже, відколи людина як частка природи виділилася із неї як мисливець-скотар (приручення тварин), сівач-землероб (висів злаків біля житла, садіння кущів, дерев), меліоратор (зміна русел річок, полив затопленням чи напуском), лікар (боротьба з паразитами та інфекціями) тощо, доякіля, котре її оточувало, почало змінюватися. Це зумовило спочатку локальну корекцію місцевого біорізноманіття навколо жител, у густонаселених місцях, а згодом переросло у суттєві зміни ландшафтів (долина Нілу, Межиріччя, Середня Азія). Така тенденція продовжується і зараз докорінним перетворенням, аж до спустошення цілих регіональних біоєкосистем (верхів'я басейну Вісли у Яворіаському та Дністра у Самбірському, Дрогобицькому та Миколаївському районах на Львівщині).

Особливу стурбованість наукової громадськості викликає сучасна ситуація, адже за останні 50 років застосування деревини як сировини і матеріалу для виробництва у світі зросло вдвічі, води — втричі, енергетичних корисних копалин — майже у п'ять разів. Це вже загрожус виснаженням природних ресурсів у глобальному масштабі. Неутішні прогнози щодо перспектив природокористування і в найближчому майбутньому. Щоб прогнати населення світу, кількість якого невпинно зростає, у наступні 30 років виробництво продуктів харчування повинно подвоїтися. Проте, сільськогосподарські угіддя в Європі використовуються вкрай нерационально. В країнах Західної Європи та Середземномор'я застосовуються виснажливі технології із застосуванням штучних добрив, отрутохімікатів тощо. У Східній Європі, особливо в Україні, сьогодні частина орної землі не обробляється з економічних причин, значна частина техногенно забруднена, спустошена, непридатна для сільського господарства. До критичного рівня низилась лісистість. Якщо в українській частині Карпат вона все ще висока, то в румунських горах значна частина гірських лісів сьогодні перетворена у штучні полонини. Це впродовж останніх років призвело до катастрофічних повеней на підгір'ї та затоплень придунайської долини, масштабного забруднення земель небезпечними відходами гірничої промисловості. Однак, в даній ситуації покладати надії на заліснення придатних для сільськогосподарського виробництва територій — марна справа. Лише інтенсифікація лісового з одного боку та оптимізація сільського господарства з іншого дасть позитивне вирішення цієї проблеми.